

הנדון : ישיבת ועדת בת"ש בנושא נגישות – 15.1.2017

נוכחים

ח"כ אילן גילאון, יו"ר ועדת הנגישות בכנסת
מיטל להבי, סגנית ראש העירייה וממונה על התחבורה בינוי ותשתיות
מהרטה ברוך-רון, סגנית ראש העירייה וממונה על הרווחה
מנחם לייבה, מנכ"ל העירייה
ערן אבהרמי, סמנכ"ל תכנון וממונה על תחום הנגישות, עיריית תל אביב-יפו
צפיר קסלר, מנהל אגף דרכים ומאור, אגף תנועה, עיריית תל אביב-יפו
עזרא נווה, מנהל אגף מבני ציבור, עיריית תל אביב-יפו
מומי וקנין, תאום הנדסי, עיריית תל אביב-יפו
ראובן בר-און, אחראי נגישות, המרכז לעיוור
אבי ורשבסקי, יועץ נגישות לעיריית תל אביב-יפו
עדי בוסתן, יועמ"ש העירייה
אבי פרץ, ממונה נגישות של עיריית תל אביב-יפו
מיכל גרוס, מנהלת מחלקת מידע, הדרכה ובטיחות בדרכים, אגף תנועה, עיריית תל אביב-יפו
ניב מעודי, מפקח נגישות מחוזי אגף מתו"ס - נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
עידן קליימן, יו"ר מחוז תל אביב, ארגון נכי צה"ל
טל דנציגר
מירי לימון, אזרחית
עדי צוקרמן, יועץ תחבורה וחניית נכים
נתי ביאלסטוק-כהן, מנכ"ל המרכז לעיוור
גידי ספיר
קרן יפה, מנהלת מרכז רב שירותי לעיוור
לארה עקיבא, השירותים החברתיים בעירייה
שרון אפריאן, יחידת הנגישות
רו"ח אסתי אדלר, נציגת כח לגמלאים בוועדת התחבורה
איילת וסרמן, מנהלת אגף רישוי עסקים
דניאל צרפתי, עוזר למיטל להבי
נמרוד ברנע, ע. אילן גילאון
ענבר ינאי, מורשת נגישות באגף רישוי עסקים
הייתם אסדי, סגן לביצוע, אגף דרכים ומאור, עיריית תל אביב-יפו
דוד רוז, סגן מנהל אגף תקציבים וממונה על תקציב הפיתוח
יובל וגנר, יו"ר עמותת נגישות ישראל

מיטל להבי: הנגישות למעשה היא להתאים את הסביבה לאנשים, ליצור סביבה המאפשרת השתתפות ותפקוד עצמאי ונח לכל אדם, ללא קשר ליכולות שלו. כמו שאמרנו בתחבורה ומגדר, כשמתכננים לנשים מתכננים לכולם, כך גם עבור בעלי מוגבלויות. המדיניות שלנו היא לא רק לקיים את התכנית הרב שנתית להנגשת המבנים במרחב הציבורי וכל מוסדות החינוך, אלא גם להיות עירייה יוזמת ועירייה מובילה. אחת הדוגמאות שאתן לעירייה יוזמת ומובילה היא שרק בשבוע שעבר אישרה הנהלת העיר מדיניות עירונית להקצאת חניות לנכים במרחב הציבורי וגם אישרנו הקמת מרכז תרבות מוגשת, ספריה לעיוורים. אנו יוזמים ככל יכולתנו.

אנשים עם מוגבלויות הם חלק בלתי נפרד מהחברה והציבור, וצריך לשמור על עקרון הרצף, שיוכלו לעבור ממקום למקום בלי בעיות. אם אזור או שרות אינו נגיש זה בניגוד לחובה שלנו להנגיש כל שרות ומקום ציבורי. גמר היישום של החוק נקבע ל-2021.

ב-2014 עד 2016 הוצאנו על הנגשת מבני ציבור קיימים 53.8 מלש"ח וקיבלנו 20% השתתפות מהמדינה - 9 מלש"ח ורק לבתי ספר. כל מוסד אחר שהנגשנו היה ללא השלמה תקציבית. התקציב הוא מהתב"ר. סביר להניח שרשויות חלשות יתקשו בזה. ברשויות שונות יש צורך ודרישה לכל רשות, תלוי בכסף, בהיקף ההנגשה, בטופוגרפיה של העיר: עיר שטוחה או תלולה.

יש אי שוויון בחוק כלפי בעלי העסקים, כי יש לנו יכולת לאכוף נגישות רק על עסק טעון רישוי. בערך 20% מהעסקים הם טעוני רישוי: מסעדה למשל. לחנות בגדים אין יכולת לאכוף זאת. בתמ"א 38 למשל, מי שאחראי על הרישוי הוא הקונסטרוקטור שחתם על ההיתר. פה נוצר מצב שהאחריות מוטלת על העירייה, אם אנשי המקצוע מטעם העסק בדקו וראו שהנגישות בסדר, העירייה צריכה להוציא איש מקצוע כי לנו יש אחריות. הכלים שיש לעירייה הם אכיפה וסנקציות, חסרים כלים של הסברה, ייעוץ ומפגש בעלי עסקים.

ח"כ אילן גילאון: נגישות היא תפיסת עולם, לא רק רמפות. האנשים המוגבלים הם אינם חלק בלתי נפרד מהחברה, כל האנשים מוגבלים בצורה זו או אחרת או יהיו או מסביבם יש מוגבלים. נגישות היא רעיון אוניברסלי, פוסט-סוציאליזם. זוהי אבולוציה מחשבתית. אנחנו מתקנים את סביבת האדם כדי לאפשר לו להגיע למחוז חפצו **מכובד ועצמאי**.

תל אביב מתייחסת לאנשים תחילה והנגישות היא חלק בלתי נפרד מהתפיסה הזו. מנקודת המוצא הזו רואים את האוניברסליות שבעולם. למשל קשישים שיוורדים ברמפה של כסא הגלגלים במקום במדרגות אף אם אינם על כסא גלגלים כי זה יותר נח ונעים להם מאשר במדרגות. המדרגה אינה מבדילה בין סוגי הנכויות - אם הן מלידה, מפציעה בעבודה, תאונת דרכים או בשרות צבאי, לכן התפיסה הכוללת, האוניברסלית, צריכה להתקיים בכל תחומי החיים.

מנחם לייבה, מנכ"ל העירייה: התחלנו עם הנגישות הרבה לפני החוק. קבענו שזה פרמטר מרכזי באיך שעיר צריכה לתפקד, לתת מענה לחלש. המשמעות של נגישות היא שמישהו יכנס כמו כולם ולא בדלת האחורית. עת"א השקיעה מאות מיליוני ₪ לאורך השנים בלי עזרה גדולה מהמדינה. המדינה צריכה לדאוג לאמצעים. לא מספיק חוק, צריך גם לשים את הכסף. התוצאה היא הפערים שאנו רואים בפריפריה וגם אצלנו. גם כשעת"א נותנת סדר עדיפות גבוה, לאורך שנים, עדיין לא מסוגלת לעמוד בכל דרישות החוק. עם זאת, נמשיך לתת סדר עדיפות גבוה לנגישות.

אבי פרץ, ממונה נגישות של העירייה: גם אין מגבלת תקציב והעירייה מקבלת מענק של 4 מיליארד ₪, עדיין מבחינה טכנית לא נוכל לעמוד בלוחות הזמנים האלה. יש לנו הרבה מאד מוסדות ציבור ו-13 חופי ים. לא נספיק עד 2021, ובסוף נהיה בהפרה, לא משנה מה נעשה. צריך לבדוק איך אפשר לשנות את החוק ולתת הארכה, זה לא נעים שאנחנו עובדים ועושים ומקבלים צווים והתראות מהנציבות.

ניב מעבי, הנציבות לשוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות: הרשויות החלשות לא לקחו את המענקים בגלל המאצינג, הנ"ל בוטל עקב התערבות הנציב החדש. ברשויות חסר הרבה ידע ויש רשויות שלא יודעות שצריך להנגיש. צריך רצינות מטעם הרשות, להגיע לפגישות שאנו עורכים במטרה לסייע תקציבית. כמו כן יש רשויות שהתעודף שלהן הוא לא לטובת הנגישות אלא מעדיפים לבנות אצטדיון חדש.

יובל וגנר: כפי שאילן גילאון אמר, נגישות זו תפיסה. מבחינה טרמינולוגית, אנחנו לא מוגבלים ולא נכים אלא אזרחים, תושבים, כמו כולם, ומגיעות לנו אותן זכויות. בעניין התקציב, ברמה העקרונית אני בעד תקצוב החקיקה, אך בשיטה יעילה וחכמה. המספרים בבג"צ ובתקציבים אחרים מוגזמים. יש הרבה דברים בנגישות שלא עולים הרבה אם בכלל. כל מבנה חדש שבונים הוא בהגדרה נגיש. באותה השיטה, כל שיפוץ או שדרוג מנגיש. אבל לא צריך לקחת את הכסף המוקדש לנגישות לטובת שיפוץ.

צפרי קסלר: עוסק בהנגשה של המרחב הציבורי. כל רחוב חדש החל מ-2006 מקבל דגש של הנגשה. אך עדיין זו שמיכה מאד קצרה, יש 1100 ק"מ מדרכות בעיר וזו אופרציה גדולה. יש גם שותפים במרחב הציבורי - חברת החשמל עם עמודי מתח גבוה רבים בעיר. אם מנגישים רחוב עת"א צריכה לשלם מכיסה לחח"י על מנת להוריד את הרשת, ולא יתכן שהם לא יהיו שותפים לכך. בזק גם בעייתית ומוגנת מתוקף חוק הבזק, ומצד שני היא חברה פרטית. אילן גילאון: נפנה למשרד האנרגיה.

עידן קליימן: עת"א עושים עבודה טובה. אדם עם מוגבלות יכול להתנהל בעיר בצורה טובה, גם בילויים, גם בדרך לעבודה, רואים את חצי הכוס המלאה. לגבי תוי חניה: הנושא ידוע, להגיע למשל לתל השומר ולראות את עשרות חניות הנכים תפוסות ע"י רכבים קטנים שברור שלהם אין בעיית הליכה. זה מתסכל אותנו לא פחות מאשר אתכם. בארה"ב, עוד ב-1995, הקנס על חנייה בחנית נכים היה כפול מזה של נהיגה מופרזת. אדם שיחטוף 5,000 ₪ קנס לא יחזור לחנות בחנית נכים.

שי ברמן, מנכ"ל איגוד המסעדות: אנחנו מקבלים משוב מהשטח לגבי הנגישות. אין הסברה, הדבר הזה נופל על העסקים כרעם ביום בהיר. אין להם מושג מה רוצים מהם, רוב העסקים הם קטנים ובינוניים. אין להם דרך ומשאבים להתמודד עם זה.

איילת וסרמן: בעלי העסקים מגיעים אלי מופתעים מהדרישה ולא מבינים שזה חוק ארצי ושהם צריכים לעמוד בו, וההסברה נופלת עלינו יום ויום ואנו צריכים להדריך במשאבים שלנו עם השירות המשפטי שלנו של אבי פרץ ושרון וכל אחד שיכול להעניק לנו סיוע בלהסביר לעסקים, זה בסדר גמור, אך זה לא תפקידנו הראשי בעניין זה. יש את הנציבות לשוויון, היא קיבלה מספיק תקציבים כדי לעשות הסברה כמו שצריך בכל ערוצי התקשורת ובכל דרך אפשרית.

נתי ביאליסטוק כהן, מנכ"ל המרכז לעיוור: אני מאמין באמת ובתמים שיצר האדם טוב מנעוריו, ואף אחד לא רוצה לדפוק את הנכים, אבל אם הוא לא יודע זו התוצאה. אני קורא לכל הארגונים להיות בקשר ולתת את ההסברה וההנחיה הזו. אי אפשר להתנער מהאחריות ולזרוק אותה על מישהו אחר. כשמדברים על זילות תווי החניה, אז מצד שני יש זילות של אכיפת חוקי החניה. אם עיריות מסוימות כמדיניות אומרות שהן לא אוכפות כי אין מספיק חניה, זה אומר שיש אזרחים שהם דואגים לאינטרסים שלהם על פני אלו של אחרים.

מיטל להבי: אני שמחה על המפגש הזה. אנו לא צריכים לעמוד אחד נגד השני, האינטרס של כולם זו עיר לאנשים, רחובות לאנשים ולא לרכבים, אנחנו רוצים להנגיש כל מקום וכל דבר כמו שהעירייה מונגשת, שכל מבנה עירוני יהיה מונגש ולא לדבר רק על הרמפות אלא להפוך את זה לתפיסת עולם. תפיסת עולם לא בונים ברגע, ראינו את זה בתפיסת העולם של הקהילה הגאה או נגד גזענות למשל. כל דבר שכזה הוא ויה דולורוזה בשינוי קונספציה אבל בהחלט יש עירייה שהיא פרטנרית, יש סט פריטים סטנדרטים שהצלחנו לייצר, מתודולוגיה לא מושלמת אבל אנו מחפשים כל הזמן את הדרך.

אילן גילאון: אנו נמצאים בעטיה של מהפכה. נגישות היא תכונת אופי, עניין אישי, ואני רוצה לאחל לכל אחד מכם - היו נגישים, אתם עצמכם. הפנימו את הערך הזה, איך הוא יחול עליכם. נגישות זה רגישות וזה ציונות. נעלה את הנגישות על ראש שמחתנו ברמה הפרטית, והעירונית והממשלתית וכולן יחד, גם כערך, לא צריך להתמודד אחד עם השני. אנו צריכים לעזור אחד לשני. אמר יאנוש קורצ'ק - "מהם ילדים? הם כמו המבוגרים רק יותר נמוכים". ואני אעשה על זה פאראפרזה ואגיד "מהם ילדים עם מוגבלות? הם כמו המבוגרים רק יותר נמוכים, וגם יותר איטיים". ולכן אנו מטפלים בהם תחילה, וזה סימן היכר לחברה טובה. אני בטוח שבסופו של דבר כולם יפנימו את הערך ויטפלו בנגישות לפני שיטפלו בעיצוב הוטרינה. ובכל מקרה אני לעזרתכם בעניין.

בכבוד רב,

להבי מיטל
סגנית ראש העירייה
לתחבורה, בינוי ותשתיות
עיריית תל-אביב יפו

העתק:
משתתפים + מוזמנים

